

Zakopane w kalejdoskopie cyfr

Ton zimowej stolicy Polski nadaje Warszawa

Tyle się pisze o Zakopanem i Tatrach, o uroku Giewontu i Gubałówek, o zawodach narciarskich i duchach straszących nocą po pensjonatach, że z mody wychodzi ta literatura i już zaczyna nudzić. Ale rzadko widzi się Zakopane przez lornetę statystyki.

Są ludzie, którzy na widok kolumny cyfr dostają wstrząsu nerwowego i uciekają czempredzej. Zdarzają się jednak wyjątki, dla których cyfry są jak kwiaty na łące, rozsiewające miłą woń i wymowę, która ujawnia różne tajemnice czy rzeczy nieznane, niestety gwiazdy ścigane wzrokiem astrologa.

ZAKOPANE ZAŻYDZONE?

Ponieważ jednak cyfry nie jeżdżą jeszcze na nartach, a latem unikają szczytów, z których odślania się szerszy widnokrąg, niech umiarkowana defilada cyfr po papierze stanie się krótkim treningiem dla wzroku człowieka, który interesuje się zimową, a trochę letnią stolicą Polski.

Więc przedewszystkiem pierwsza legenda o zażydzeniu Zakopanego! Na ten temat słyszy się wiele gadek, które potwierdza — zdawałoby się — widok Krupówek wieczorem. A tymczasem cyfry przeczą tej legendzie — cyfry z roku 1934, czyli ostatni sfor-

mulowany krzyk sezonu. W roku tym na ogólną ilość 44.500 gości z całej Polski było w Zakopanem: chrześcijan 34.062 (76,5 proc.), żydów 10.438 (23,5 proc.).

Stąd prosty wniosek, że Zakopane jest mniej zażydzone niż Kraków czy Warszawa, nie biorąc oczywiście pod uwagę tylko cęprów żydowskich.

PRZEWAZAJĄ KOBIETY

Wielką również przesadą grzeszą relacje o tem, jakoby w Zakopanem była wśród gości olbrzymia przewaga kobiet. Przewaga jest, ale bardzo nieznaczna, jak wskazują następujące cyfry:

kobiet 20.551 (45 proc.),
mężczyzn 13.949 (41 proc.),
dzieci 5.600 (14 proc.).

O tem, że Warszawa najwięcej dostarcza gości Zakopanemu, wiadomo powszechnie, warto jednak zobaczyć plastyczny obraz dopływu tych gości z całej Polski, w czem również w rozmowach na temat Zakopanego spotyka się wiele błędnych wyobrażeń.

SKĄD GOŚCIE?

Według nigdzie dotąd niepublikowanej statystyki za rok 1934 wśród 44.500 gości z Polski naliczono z poszczególnych województw:

Warszawa i woj.	Warszawskie	13.560	—	żydów	2.329	(17%)
Krakowskie	9.591	—	—	—	3.890	(41%)
Śląskie	4.107	—	—	—	719	(17%)
Łódzkie	3.889	—	—	—	1.706	(44%)
Poznańskie	3.256	—	—	—	62	(3%)
Kieleckie	3.034	—	—	—	616	(20%)
Lwowskie	3.016	—	—	—	892	(30%)
Pomorskie	982	—	—	—	30	(3%)
Lubelskie	911	—	—	—	54	(6%)
Wileńskie	466	—	—	—	30	(11%)
Wołyńskie	354	—	—	—	27	(5%)
Tarnopolskie	281	—	—	—	33	(12%)
Stanisławowskie	275	—	—	—	50	(18%)
Białostockie	450	—	—	—	61	(13%)
Poleskie	182	—	—	—	13	(7%)
Nowogródzkie	146	—	—	—	24	(16%)

Z powyższych cyfr widać, że Zakopanem w sezonie ton nadaje Warszawa, że wśród gości 80 proc. warszawiaków spaceruje po Krupówkach.

Widać również, że najwięcej gości-żydów ilościowo dostarcza-

b. Kongresówka	21.641	—	żydów	22%
b. Galicja	13.163	—	—	37%
b. zabór pruski	8.345	—	—	10%
Kresy Wschodnie	1.148	—	—	10%

czego widać, że goście z b. Kongresówki stanowią 48 proc., z b. Galicji 29 proc., z b. zaboru pruskiego 18 proc., a z Wileńszczyzny i Kresów Wschodnich 5 proc. Dla całokształtu dodać należy, że poważna ilość gości — zwłaszcza latem — mieszka w okolicy Zakopanego, cyfry jednak dokładne nie są nam znane, prócz Bukowiny, gdzie w roku 1934 mieszkało 1.981 gości (812 mężcz., 887 kob. i 282 dz.), oraz Poronina z 2.384 gośćmi.

ZŁA PRZEMIANA MATERJI JEST CZĘSTO PRZYCYNĄ WIELU CHOROBY

(kamienie żółciowe, artretyzm, ischias, choroby skóry), kuracja ziołami CHOLEKINAZA polega na pobudzeniu wątroby do normalnej czynności i reguluje przemianę materji. Broszury bezpłatnie.

Zapowiedź zmian

W warunkach pracy w Elektrowni

Zarządca sądowy elektrowni warszawskiej inż. A. Kuhn wydał wczoraj następujące wyjaśnienie w sprawie stosunków służbowych z pracownikami w tem przedsięwzięciu, które dotąd były niejasne.

„Na terenie elektrowni warszawskiej, głosi wyjaśnienie, zastałem w stosunkach z pracownikami stan, oparty na umowie zbiorowej z dn. 16 listopada 1927

r., wygasłej 1 listopada 1929 r. Ze względu na to, że warunki powyższej umowy były nadal na ogół honorowane, co mogło wywołać wrażenie, że umowa ta nie wygasła, przeto w celu uniknięcia wszelkich nieporozumień, zaświadczam, że pozostawiam sobie wolną rękę w sprawie wprowadzenia od 1 listopada r. b. zmian w dotychczasowych warunkach pracy“.

Niema wody i elektryczności w tanich domach na Rakowcu

5 b. m. ukończono budowę dwóch wielkich domów na Rakowcu przy ul. Pruszkowskiej, wzniesionych z kredytów T.O.R.-u i zawierających około 100 wzorowych mieszkań robotniczych, w których czynsz nie przekroczy 20 zł. miesięcznie. Na ukończeniu jest budowa dalszych 100 takich mieszkań. 1 i pół izbowych z kuchnią. Niestety, domy te nie mogą

być oddane do użytku spowodow przelekającej się od czterech miesięcy sprawy zaopatrzenia ich w prąd elektryczny.

Z brakiem elektryczności związany jest również brak wody, gdyż na skutek specjalnych warunków na Rakowcu, konieczne jest zaopatrywanie powyższych domów z własnych studni, a do ich uruchomienia potrzebny jest prąd.

slawy np. szwajcarskich miejscowości, gdzie cudzoziemcy stanowią do 80 proc. gości i 95 proc. gotówki ebrotowej.

Co do poszczególnych państw najwięcej przybyło: z Niemiec — 2, z Gdańska 310, z Czechosłowacji 290, z Francji 276, z Węgier 202, z Austrii 185, z Anglii 136, ze Stanów Zjedn. 147 itd.

O 5616 WIECZĘ

Wreszcie stwierdzić należy, że wzrost frekwencji w Zakopanem jest silny, mimo kryzysu. W roku 1934 naliczono gości o 5616 więcej niż w roku poprzednim, co stanowi prawie 12 proc. przyrostu. Gdyby w tem tempie wznosiła liczba gości, to za lat 8 trzebaby nocować w szalaszach, wyciąganych np. wśród doliny Strąskiej. Najbardziej pocieszający jest przyrost liczby cudzoziemców z 1969 na 3402 i w tym kierunku należałoby główną zwrócić energję propagandową.

Tyle wymowy suchych cyfr, z których wiele jeszcze innych wniosków można wyczytać na u-partego.

T. O.

CIECHOCINEK
Pension
HOME
Centrum Ciechocinka,
nowoczesny komfort,
kanalizacja, wanny,
woda gorąca i zimna
w pokojach.
kuchnia wykwinna
djetetyczna
Telefon międzymiastowy
Nr 27

Nad Bałtykiem rozmaicie

Blaski i cienie polskiego wybrzeża

Wielka Wieś, nad Bałtykiem

RAJ MŁODZIEŻY

Prawdziwe Eldorado młodzieży, której setki gromadzi złocista plaża, ciągnąca się szeroką ławicą piachu od Cetniewa aż po Chałupy. Kilkanaście namiotowych obozów rozrzuconych w najbliższej okolicy Wielkiej Wsi, oraz kolumny harcerskich, dzieci kolejarzy w unieruchomionym pociągu, przystosowanym do campingu, oraz Lotniczej Szkoły Mololetnich z Bydgoszczy.

Gdy w Jastarni zacne Kaszuby narzekają, że im się tegoroczny sezon nie udał, bo w połowie nie ma lipca sporo jeszcze nieodnających chęć, a niemal wszystkie domy Helu zdobia plakaty, zwiastujące, iż są „wolne pokoje“ — poczynając od Wielkiej Wsi aż po Karwieńską — wolne mansardy, stryżki, czy składziki. W pensjonatach nawet ciemne korytarzyki i sionki awansowały do godności pokojów i za niewspółmierne wynagrodzenie ofiarowują mocno twarde schronienie na zimny letnik.

PÓŁWYSEP W NIELASCE

Niewiadomo czemu przypisać tę stosunkowo jaskrawą nielaskę, którą tegoroczni letnicy darzą stanowczo kulturalniejszy pod względem urządzeń półwysep. Po prostu niczem niewytłumaczona fala mody.

Coprawda nawet nowoczesne cacko, jakim jest Jurata, nie da się porównać co do malowniczości położenia z Jastrzębią Górą. Karwieńską w tym roku w pacht mieszkańcy wszystkich Nalewek Polski. Najprymitywniejsza i najbrzydsze położona Wielka Wieś, chociaż koszty utrzymania na wcale nie mniejsze, niż w Chałupach, czy Kuźnicy zapewniona jest do ostatecznych granic swej pojemności.

Powodzenie swe zawdzięcza w dużej mierze największej plaży. Niestety plaża ta, nad wielkim morzem oddalona jest od osiedla o cały kilometr, a nad zamuloną zatoką miast ciągną się torfiaste, grząskie łąki. Prymitywność urządzeń i brak dbałości o jaką-taką wygodę letników zawdzięcza Wielka Wieś nowej ustawie samorządowej. Do czasu jej wprowadzenia każda miejscowość nadmorska załatwiała we własnym zakresie wszelkie sprawy, związane z zapewnieniem letnikom wygodniejszego pobytu. Dochody z taksy kuracyjnej wyjątkowo wysokiej, bo wynoszącej 12 zł. od osoby miesięcznie (oficerowie i urzędnicy korzystają jedynie z ulg) przeznaczano na inwestycje. Po wejściu w życie tej ustawy wszystkie miejscowości nadmorskie przyłączono do dwóch gmin. Jedną z nich, z siedziskiem w Jastarni, obejmuje półwysep i tam znać wysiłek w kierunku rozwoju i ulepszeń, zwłaszcza w samej Jastarni, która z roku na rok się europeizuje, natomiast osady nadmorskie na lądzie stałym, od W. Wsi aż po Karwieńską włączono do gminy Strzelno, leżącej o 8 km. od morza.

BRAKI

Wójt w Strzelnie, w którym ni-

gdy nie bywają letnicy, nie ma najmniejszego zrozumienia potrzeb miejscowości nadmorskich. Dochody z taksy wsiągają w ogólnie fundusze gminne i znikoma część ich idzie na podniesienie osiedli na wybrzeżu. Skutki są smutne, bowiem miejscowi soltys, wobec braku środków jest bezsilny i zamiast poprawy stwierdza się pogorszenie warunków.

Z brakiem kanalizacji i elektryczności wszyscy się już pogodzili, lecz na tak oddalonych i rożnej plaży niema nawet krytej wrandy na wypadek deszczu, jedyndyne mała budka ze słodczarnią z balkonikiem, na którym 15 osób z trudem się mieści, podczas gdy na plaży bywa stale kilkaset osób przeważnie młodzieży i dzieci. 6 kabin do rozbierania ma wystawiać tak liczne gromadzie kąpielących się, a 2 strażników z ciężką obrzydliwą krypą, wymagającą wysiłku kilku mężczyzn dla zepchnięcia jej na wodę — czuwa nad bezpieczeństwem kąpielących się. W początkach lipca, gdy pogoda była zmienna i deszcz potrafił padać po 18 razy dziennie, można było obserwować istny

Polak w prezydium

Międzynarodowej Federacji Wydawców

W ubiegłym tygodniu obradował w Zürichu przy udziale delegatów wydawców kilkunastu państw Europy, IV-ty Kongres Międzynarodowej Federacji Związków wydawców Dzienników i Czasopism. Polski Związek Wydawców reprezentował na Kongresie dyrektor Związku p. Stanisław Kauzik.

Kongres wysłuchał referatów, przeprowadził obszerną dyskusję oraz powziął szereg uchwał w sprawach następujących: rewizja konwencji berneńskiej o prawie autorskim, międzynarodowe stosunki ogłoszeniowe, zagraniczna sprzedaż gazet, przewóz gazet, przewóz gazet w obrocie międzynarodowym, międzynarodowe stosunki telekomunikacyjne a prasa oraz stosunki między radem a prasą. W trzech ostatnich sprawach delegat polski, dyrektor Kauzik wygłosił referaty oraz przedłożył Kongresowi obszerny materiał informacyjny jako też wnioski; ponadto delegat polski

przedłożył Kongresowi materiały dotyczące stosunków ogłoszeniowych w poszczególnych krajach Europy.

Wśród spraw organizacyjnych uchwalono tekst statutu Federacji i wybrano jej Prezydium, do którego powołano pp.: Rietman (Szwajcaria), Henny'ego (Holandia), Chauchat (Francja), Kauzika (Polska) i Popescu (Rumunia).

Ponadto Kongres Wydawców porozumiał się telegraficznie z obradującym jednocześnie w Hel singforsie Kongresem Międzynarodowej Federacji Dziennikarzy; na skutek porozumienia tego wybrana została 6-cio osobowa Komisja porozumiewawcza złożona z przedstawicieli wydawców i dziennikarzy, mająca zająć się całokształtem międzynarodowych spraw prasowych Kongres Wydawców delegował do Komisji Porozumiewawczej pp.: Henny'ego, Chauchat i Kauzika.

MAGNES

Wszystkie braki niedociągnięcia i prymitywizm wynagradza piękno morza, tak błękitnego w dni pogodne, pełnego majestatem grozy w dni burzliwe. Jest w niem taki czar bezkresu, taka potęga tajemniczego falującego życia, tyle daje ukojenia nerwom, odpoczynku płucem zatrutym miazmatami miast, taki zapas sił żywotnych i odporności, że trudno się dziwić, iż jest magnesem nieodpartym.

Nie oburzają się więc starsze „opalać się foki“ na plaży Wielkiej Wsi, gdy igraszki młodych platają im psikusy. Gdy piasek ewacuacyjny na trapezie zasypuje ocean, a piłka z gestu uprawianej siatkówki trafi zniecka w nos, lub inne wrażliwe miejsce.

Morze skłania do pobłażliwości i pozwala cenić — radość życia.

M. Z.

Przyjazd harcerzy czechosłowackich

na Złot Harcerski w Spale

SPAŁA, 13.7. Harcerze i harcerki przybyli już do obozów złotych w liczbie około 22 tysięcy. Dalsze oddziały przybywają na Złot.

Stacje Spala i Tomaszów Mazowiecki udekorowano efektywnie flagami tych państw, których delegacje przybywają na dworce. Delegacje harcerzy zagranicznych witane są przez honorowe oddziały harcerzy i harcerzek z orkiestrą i sztandarami, poczem w szyku zwartym gospodarze wprowadzają je na teren Złotu.

Wczoraj rano przybyli do Spali własnym pociągiem harcerze z Czechosłowacji w liczbie 481 osób, w tem 180 harcerzek. Z hufcem tym przybyli: wiceprzewodniczący „Swazu Junaku Skautu“ profesor uniwersytetu w Pradze dr. Charwat, naczelnik skautów czeskich por. Svojsik, naczelniczka skautek Milcicowa, komendant wyprawy Rechek, komisarz międzynarodowy Zydlicky i inni.

Na dworcu witała ich drużyna reprezentacyjna harcerzy ze sztandarami i orkiestrą, poczem skauci czescy z własną orkiestrą i sztandarami odmaszerowali pod główny maszt, na którym powiewa olbrzymich rozmiarów sztandar Polski.

Po uformowaniu się pod masztem, naczelny komendant Złotu Antoni Olbromski przemówił, wyrażając radość z przybycia harcerzy czechosłowackich i podkreślając, że pobyt ich w Polsce winien być wyzyskany dla wzmożenia stosunków między Polską a Czechosłowacją. Orkiestra odegrała hymn czechosłowacki, poczem w serdecznych słowach prze-

mówił naczelnik skautów czechosłowackich, dr. Svojsik. Po serdecznych uściskach i okrzykach na cześć gości, orkiestra odegrała hymn polski i skauci czescy odmaszerowali na miejsce swego obozu, witani po drodze serdecznymi okrzykami.

Skautci czescy organizują masowy pokaz na stadionie i oboz wzorowy, gdzie wystawią wszystkie typy namiotów.

Do Spali przybyły dwie drużyny harcerzek z Gdańska, które wspólnie z gdańską chorągwią męską organizują „wystawę gdańską“, na którą przywieźli szereg ciekawych eksponatów, jak modele okrętów oraz wykresy, dotyczące szkolnictwa polskiego i harcerskiego na terenie Gdańska.

Na terenie obozu Chorągwi Warszawskiej gościli się już harcerki z Francji, Belgii i Holandji. Hasłem tego obozu jest „Dotrzynamy wodami Wisły do wszystkich zakątków Polski“. Oboz urządzony jest w stylu alackim, na jego terenie są zorganizowane świetlice, w których m. in. znajdują się ciekawe wykresy, dotyczące emigracji polskiej we Francji i Belgii.

Wczoraj przybyli harcerze-kajakowcy, którzy odbyli swą podróż na kajakach, szlakem wodnym: Koniecpol, Pilica, Spala.

W podobozie trzech Chorągwi Zagłębiowskiej została zaistalowana drukarnia polowa, która wykonuje efektywne pocztówki pamiątkowe. Drukarnia jest własnością 1 zagłębiowskiej drużyny harcerskiej.

Wyjaśnić należy, że goście nie mogą leżeć na kwatery w hote-

lach i kwaterach złotych. Wobec nadspodziewanego napływu gości do Spali, uruchomiono dodatkowo dla tysięcy osób hotel-schronisko w odległym o 7 km. Tomaszowie. W hotelu tym prawie wszystkie miejsca są już zamówione i wobec wytworzonej sytuacji komenda Złotu nie może zapewnić noclegów na miejscu.

Nastroj wśród obozującej młodzieży jest wprost podniosły. Obozy są rozbijane z wielką sprawnością, a wiele z nich przybrano regionalnymi zdobami. Ruch w bozie, rozciągającym się w promieniu kilku kilometrów, sprawnie regulują posterunki policji harcerskiej. Na uwagę zasługują artystycznie wykonane znaki, orientujące przybywających w rozkładzie obozu i centralnych instytucji złotych.

Brak chleba

na Ukrainie

RYGA, 14.7. ATE. Według doniesień z Moskwy w mieście Krematorsku, będącym jednym z większych ośrodków przemysłowych Ukrainy, odczuwa się dotkliwy brak chleba. Dzienniki sowieckie donoszą, że przed sklepami żywnościowymi tworzą się długie kolumny ludzi, oczekujących godzinami na sprzedaż chleba. Według urzędowego komunikatu, brak chleba w Krematorsku został spowodowany brakiem drożdży, wskutek czego wypiek chleba został u niemożliwiony. Jak się okazuje z doniesień prasy sowieckiej również w innych miastach Zagłębia Donieckiego panuje dotkliwy brak chleba.